

II CENS D'ESPÈCIES URBANES PROTEGIDES VINARÒS (Castelló)

Temporada 2020

**ecologistes
en acció**
Vinaròs

Equip de cens:

Manuel Beltrán Ayza
Deborah Fandos Fernández
Enrique Luque López

Redacció i correcció:

Fina Galindo López

Col·labora:

Ajuntament de
Vinaròs

I) INTRODUCCIÓ

El present informe recull els resultats del segon cens d'espècies protegides del casc urbà de Vinaròs (Castelló) i àrees adjacents durant la primavera i estiu de 2020. Aquest treball s'engloba dins d'una campanya sobre protecció i conscienciació d'espècies d'aus i rats-penats protegits en espais urbans en la que participen diverses associacions de diferents àmbits. El present treball compta amb el recolzament de l'Ajuntament de Vinaròs, en concret de la Regidoria de Transició Ecològica.

Aquest treball pretén actualitzar les dades de la ubicació de nius d'espècies protegides en aquests últims 4 anys i recollir aquells que no es van poder detectar en 2016. En aquesta categoria s'inclouen aquelles espècies de més presència en entorns urbans i major vulnerabilitat al nidificar en edificis: oronetes i falcilles.

Addicionalment, s'ha decidit incloure aquelles colònies de rats-penats que s'han pogut detectar en l'entorn urbà de Vinaròs, ja que gaudeixen del mateix estatus de protecció que les aus insectívores tractades en l'anterior informe.

I.1. Objectius

- ⇒ Detecció d'espècies d'aus protegides dins del casc urbà de Vinaròs i zones limítrofs.
- ⇒ Inventari i estimació de la població nidificant d'aquestes espècies.
- ⇒ Detecció i localització exacta de nius.
- ⇒ Detecció d'espècies de rats-penats dins del casc urbà de Vinaròs i zones limítrofs.
- ⇒ Detecció i localització exacta de refugis i colònies de rats-penats.
- ⇒ Identificació de conflictes o riscos associats a la fauna urbana protegida.
- ⇒ Propostes de protecció, millora i actuació ciutadana.

I.2. Legislació associada

La Llei 42/2007 del Patrimoni Natural i la Biodiversitat fixa les prohibicions sobre les espècies silvestres, incloses les que habiten en nuclis urbans. Així, l'article 54.5 diu:

“Queda prohibit matar, danyar, molestar o inquietar intencionadament als animals silvestres, fora quin fora el mètode emprat o la fase del cycle biològic.

Aquesta prohibició inclou la retenció i captura en viu, la destrucció, dany, recol·lecció i retenció de les seues cries o ous, nius, inclús si els nius estan buits, així com la possessió, transport, tràfic i comerç d'exemplars vius o morts o de les seues restes, inclòs el comerç exterior”.

Així mateix, l'Article 57.1b menciona les espècies en Règim de Protecció Especial, aquelles que tenen algun estatus de protecció:

“Queda prohibit [...] tractant-se d'animals, incloses les larves, cries o ous, qualsevol actuació feta amb el propòsit de matar-los, capturar-los, perseguir-los o molestar-los, així com la destrucció o deteriorament dels seus nius, vivaris i àrees de reproducció, hivernada o repòs.”

La categoria d'espècies en Règim de Protecció Especial engloba, entre altres:

- ⇒ Espècies insectívores reproductores en el nostre territori (inclou totes les espècies d'oronetes i falcilles).

- ⇒ Totes les rapinyaires diürnes i nocturnes.
- ⇒ Totes les espècies de rats-penats.

Recordar així mateix que totes les espècies d'aus ostenten categoria legal de protecció en època de cria, tal i com es recull en la Llei 42/2007 de Patrimoni Natural i Biodiversitat, el Conveni de Berna i la Directiva d'Aus. En la major part dels casos, aquest període inclou des de febrer-març fins a juliol-agost, tot i que hi ha importants variacions entre espècies.

Actuar en contra d'aquests articles poden suposar sancions d'entre 2.001 i 500.000€. Des de 2015 són a més delictes tipificats en el Codi Penal (Capítol VI, Article 334), que poden acabar en penes de presó d'entre 6 mesos a 2 anys.

2) METODOLOGIA

La metodologia de cens és una versió simplificada de la emprada pel [Projecte Orenetes](#) de l'Institut Català d'Ornitologia (ICO). Implica recórrer a peu els diferents vials i àrees del nucli urbà del municipi registrant tots els nius d'espècies protegides que es detecten en els recorreguts, l'espècie a la que pertanyen i l'estat en el que es troben.

De la ubicació, es registra l'**adreça de l'edifici** on es troba el niu, amb la major exactitud possible. En les observacions, s'afegeix qualsevol informació que siga rellevant per a la identificació i detecció de riscos per a la continuïtat del niu i/o colònia.

⇒ Nius d'oroneta cua-blanca o avionet (*Delichon urbicum*)

Els nius d'aquesta espècie, per ser els més exposats a l'exterior i vulnerables a les agressions, requereixen un registre més exhaustiu de l'estat dels nius. En aquest cens, es classifiquen en 6 categories (Fig. 1):

- **Sencers:** aquells nius totalment íntegres.
 - **Ocupat:** s'observen entrades i eixides d'individus del niu i/o polls.
 - **No ocupat:** sense observacions d'entrades i eixides d'individus.
 - **Ocupat per altra espècie:** niu ocupat per una espècie diferent a l'objectiu (habitualment, pardal comú, *Passer domesticus*).
- **No sencers:** nius no complets.
 - **En construcció:** s'observa reconstrucció activa per part dels adults.
 - **Trencats:** nius on falta una part de l'estructura però on no hi ha reconstrucció activa dels adults.
 - **Restes:** només s'observa la marca de l'anterior existència d'un niu.

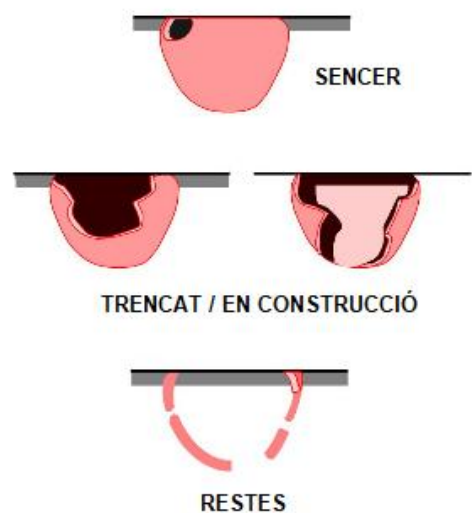

Figura 1. Classificació de l'estat dels nius d'avionet. Basat en Projecte Orenetes (ICO).

⇒ Resta d'espècies

Amb la resta d'espècies, es considera suficient amb indicar la ubicació dels nius i/o colònies i comptabilitzar o estimar el nombre de parelles presents. Qualsevol risc que es preveja per a la continuïtat de la colònia es registra en "observacions".

3) RESULTATS

S'han detectat nius de 4 espècies protegides d'aus: oroneta cua-blanca (*Delichon urbicum*), oroneta vulgar (*Hirundo rustica*), falcilla comuna (*Apus apus*) i xoriguer (*Falco tinnunculus*).

Respecte als rats-penats, s'han pogut ubicar colònies del gènere *Pipistrellus* (majorment, rat-penat de vora clara [*P. kuhlii*] i rat-penat comú [*P. pipistrellus*]).

3.1. Avionet o oroneta cua-blanca (*Delichon urbicum*)

La detecció dels nius d'oroneta cua-blanca (o avionet) és la que reporta menys dificultats en ubicar-se en general en façanes, finestres i voladissos en l'exterior dels edificis i a alçades no molt elevades.

Nius d'avionet entorn a plafó en pis buit. Av/ Pius XII n°20.

Part de la colònia d'avionet de l'Av/ Maria Auxiliadora n°6.

Colònia d'avionet en Cl Sant Blas n°2.

S'han localitzat un total de **594 nius d'oroneta cua-blanca o oroneta cua-blanca** dins del casc urbà, dels quals **382 (el 64%) estan ocupats** (Figura 2).

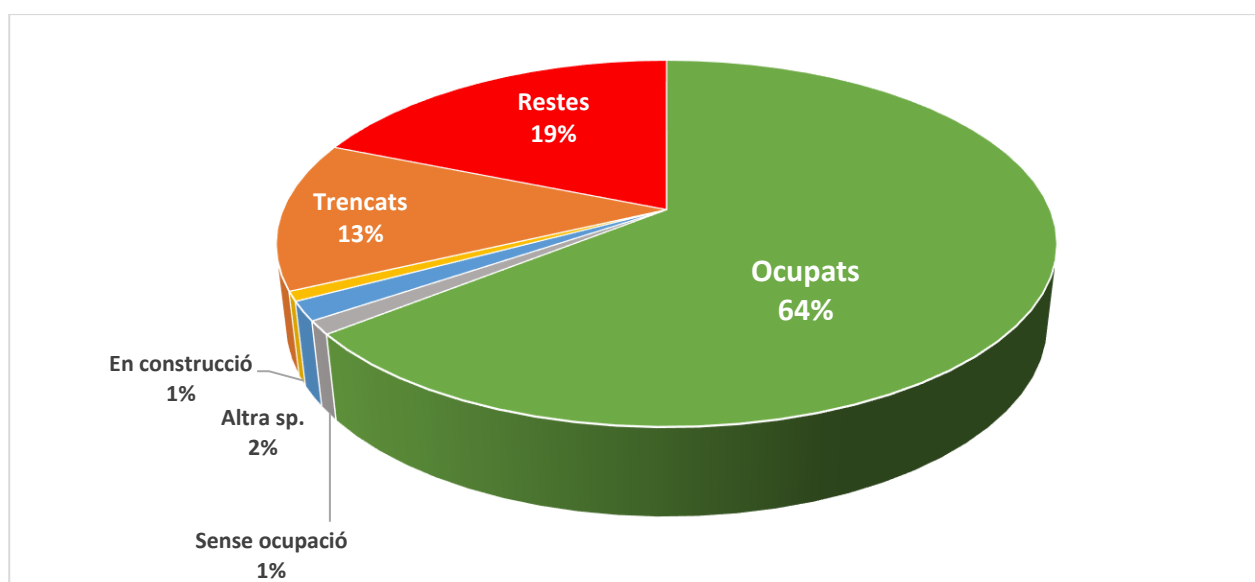

Figura 2. Estat dels nius d'oroneta cua-blanca detectats al casc urbà de Vinaròs al 2020.

Hi ha **78 nius trencats (13%)** i en **112** dels quals **només queden restes (19%)**. Hi ha un 2% de nius ocupats pel pardal comú (*Passer domesticus*), una espècie oportunista en la ocupació de qualsevol cavitat disponible.

Tot i que hi ha nius solitaris, la situació més freqüent és que es presenten en colònies dins del mateix edifici o edificis adjacents. Les dues colònies més nombroses del municipi, ubicades a la **Plaça de Bous** i a l'**Avinguda Maria Auxiliadora n°6** (64 i 53 nius ocupats respectivament) continuen en bon estat i sense danys significatius. Altres com la ubicada al **Passeig Juan Ribera n°25**, tradicionalment molt nombrosa, s'ha degradat significativament (només 17 nius ocupats) des del primer cens en 2016, majorment per agressions dels veïns dels habitatges adjacents.

El cas de l'**Hospital Comarcal** s'ha deixat al marge d'aquest recompte, tant per trobar-se allunyat del nucli urbà com per la seua història especial. Tot i que hi ha més nius ocupats que en les últimes temporades (un total de 36 en 2020), continua sent un número residual en comparació a la mida potencial de la colònia, on s'estimen entorn a 200 nius dels quals només queden restes i que no donen signes de recuperar-se significativament.

La distribució global del nius detectats es recull a la *Figura 3* i la ubicació detallada en l'**Annex I**.

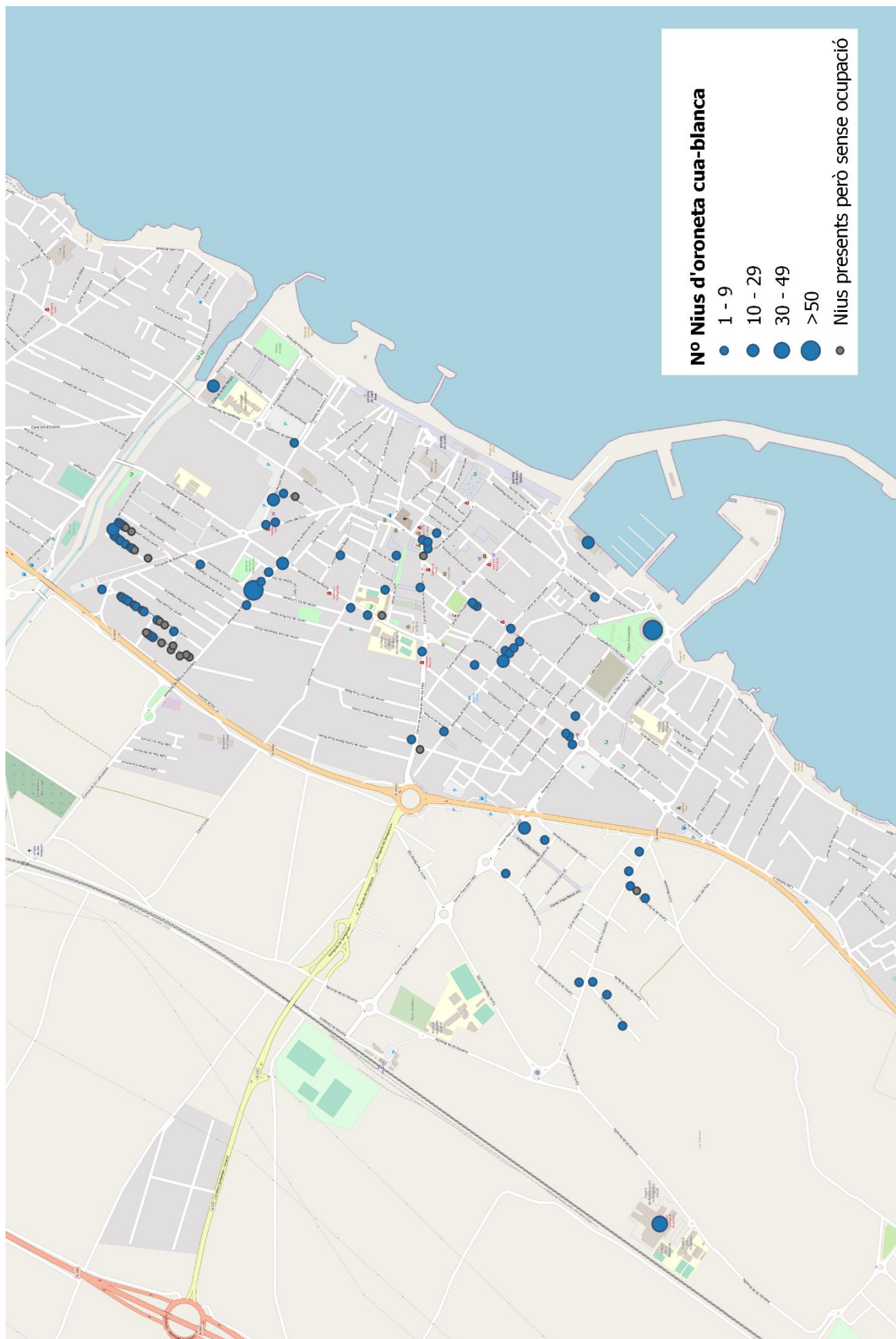

Figura 3. Distribució dels nius d'oroneta cua-blanca (*Delichon urbicum*) al casc urbà de Vinaròs al 2020.

3.2. Oroneta vulgar (*Hirundo rustica*)

Niu d'oroneta vulgar amb adult incubant.

La detecció de nius d'oroneta vulgar continua gaudint d'una elevada dificultat en ubicar-se en l'interior dels edificis, podent-se detectar només per entrada dels individus als edificis o la proximitat d'adults i polls volanders.

En total s'han detectat **11 nius d'oroneta vulgar** dins del casc urbà de Vinaròs. Al mapa següent (Figura 4) s'ubiquen els nius que s'han detectat durant l'any 2020, detallats a la Taula 1.

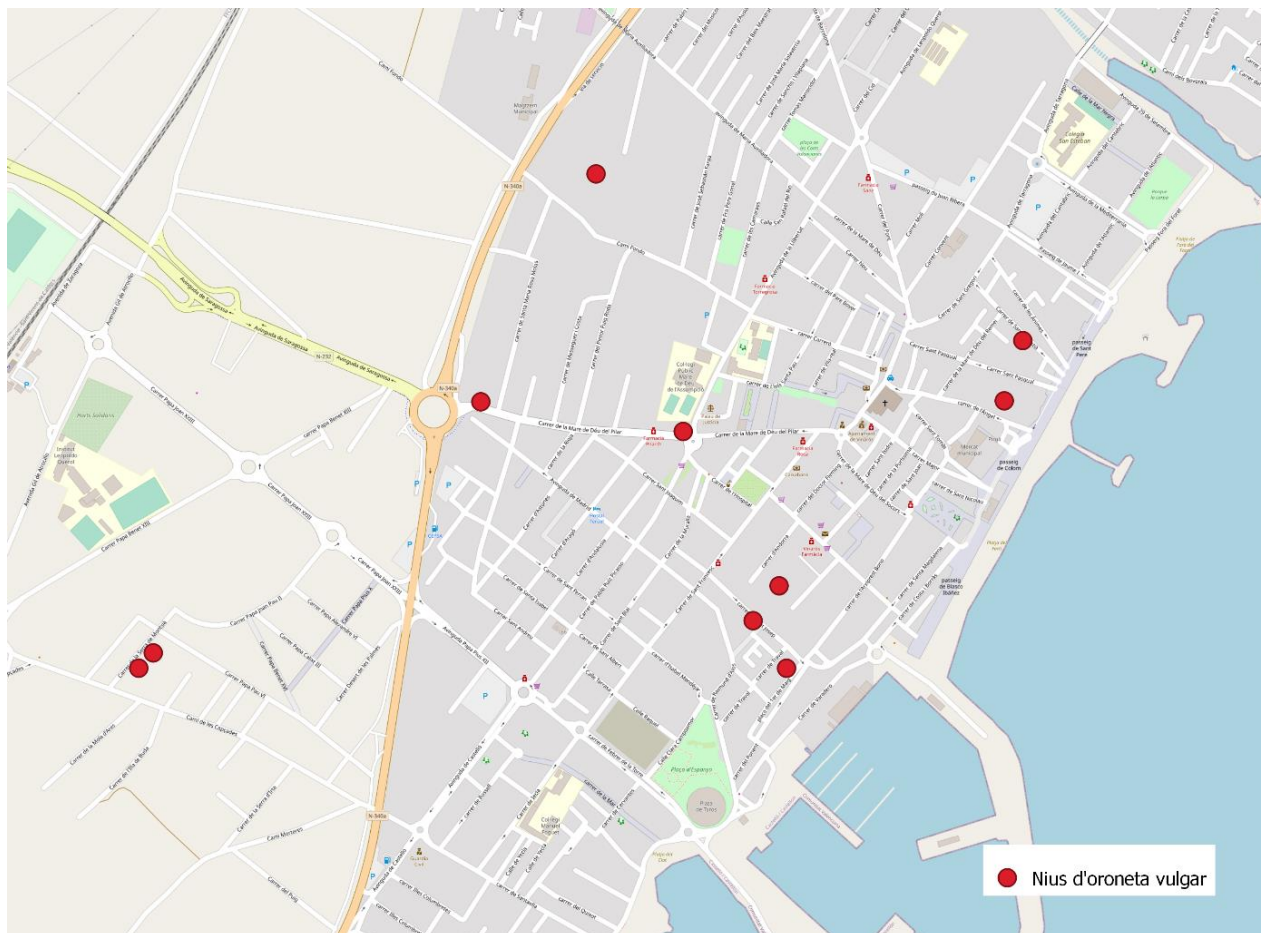

Figura 4. Ubicació dels nius detectats d'oroneta vulgar dins del casc urbà de Vinaròs al 2020.

Taula 1. Ubicació exacta dels nius d'oroneta vulgar detectats al casc urbà de Vinaròs al 2020.

DIRECCIÓ	Observacions
Av/ Maria Auxiliadora 39	Dins de nau industrial
C/ Àngel 43	Part darrera
C/ Ausiàs March 38	Parcel·la amb hort i edifici en runes
C/ Pilar 102	
C/ Pilar 204	Casa buida. Accedeixen per finestra oberta
C/ Sant Josep 14	Ubicació aproximada
C/ Sant Josep 40	
C/ Sant Sebastià 50	
Descampat Torre Ballester	Ubicació exacta desconeguda
Partida Capsades 32	Saladero Gil Comes. 1 de 2
Partida Capsades 32	Saladero Gil Comes. 2 de 2

Quasi tots els nius detectats es troben en edificis deshabitats o naus industrials, a una altura màxima d'un 1er pis.

3.3. Falcilla comuna (*Apus apus*)

Niu de falcilla comuna en la Sacristia de l'Església Arxiprestal.

S'han localitzat un total de **333 nius de falcilla**, tot i que algunes de les colònies més nombroses són estimatives. Es tracta d'un nombre significativament major que el del 1er Cens, però és degut a que s'han prospectat noves zones i s'ha afinat el mètode per detectar nius de l'espècie.

S'han detectat només tres colònies de més de 20 parelles (**Església Arxiprestal, Nau de l'antic Cinema Coliseum** i la ubicada al **C/ Sant Francesc nº125**), i una altra fora del casc urbà pròpiament dit (ubicada al pont sota la N-232 en l'encreuament amb el Camí de Sant Gregori).

Tot i que la ubicació predilecta dels nius de falcilla són cavitats en edificis, majorment forats de ventilació i cavitats de solars en runes, en aquest cens s'ha detectat la nidificació d'almenys 4 parelles en arbres, en concret a palmeres (amb cavitats semblants a les que trobarien en edificis).

Niu de falcilla comuna en un forat de ventilació.

Niu de falcilla en una cavitat en el C/ Àngel.

La ubicació dels nius de falcilla comuna es reflexen en la *Figura 5* i es detallen en l'**Annex II**.

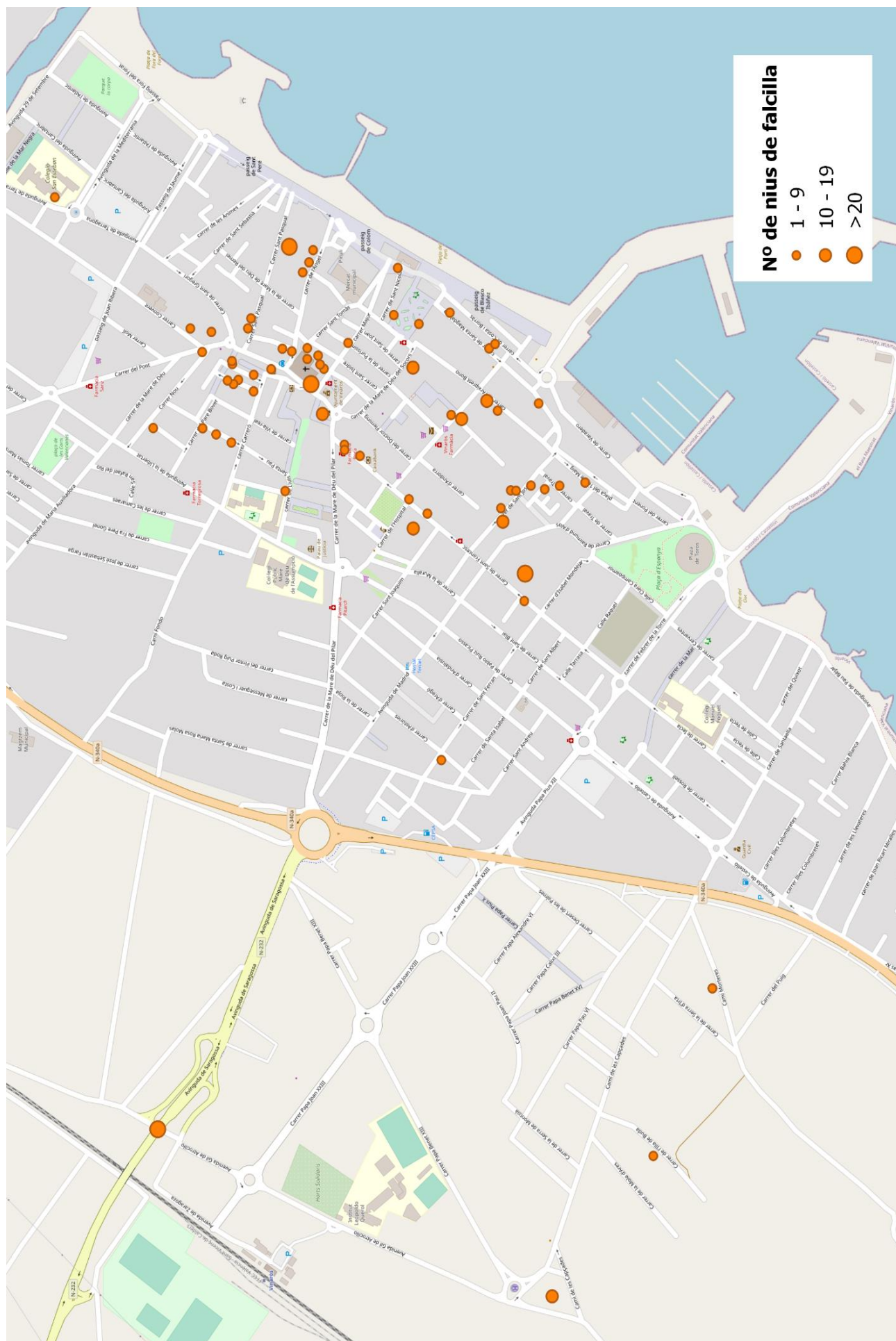

Figura 5. Distribució dels nius de falcilla comuna (*Apus apus*) al casc urbà de Vinaròs al 2020.

3.4. Colònies de ratpenats

Ratpenat de vora clara (*Pipistrellus kuhlii*) al C/ Sant Josep (juliol 2018).

Aquest individu va ser rescatat i alliberat amb èxit després de caure a terra per deshidratació en l'onada de calor de l'estiu de 2018.

Un estudi preliminar de la presència de rats-penats al nucli urbà de Vinaròs s'ha fet combinant observació directa (sortida dels refugis a la posta de sol) i identificació d'espècies mitjançant ultrasons. Aquesta última tècnica s'ha dut a terme amb dos detectors heterodins d'ultrasons, propietat del grup APNAL-Ecologistes en Acció de Vinaròs.

Les espècies detectades dins del casc urbà han estat:

- ⇒ Gènere *Pipistrellus*: *P. kuhlii* (Rat-penat de vora clara) i *P. pipistrellus* (Rat-penat comú). *P. pygmaeus* (Rat-penat de Cabrera) es detecta en zones periurbanes (p.e., entorn de l'Hospital Comarcal).
- ⇒ *Tadarida teniotis* (Rat-penat cuallarg)
- ⇒ *Eptesicus* sp. (Rat-penat dels graners)
- ⇒ *Myotis* sp.

Tot i així, només s'han detectat agrupacions de rats-penats del gènere *Pipistrellus* en els edificis del casc urbà (Figura 6). Només s'han pogut ubicar amb exactitud **7 refugis actius de rats-penats**.

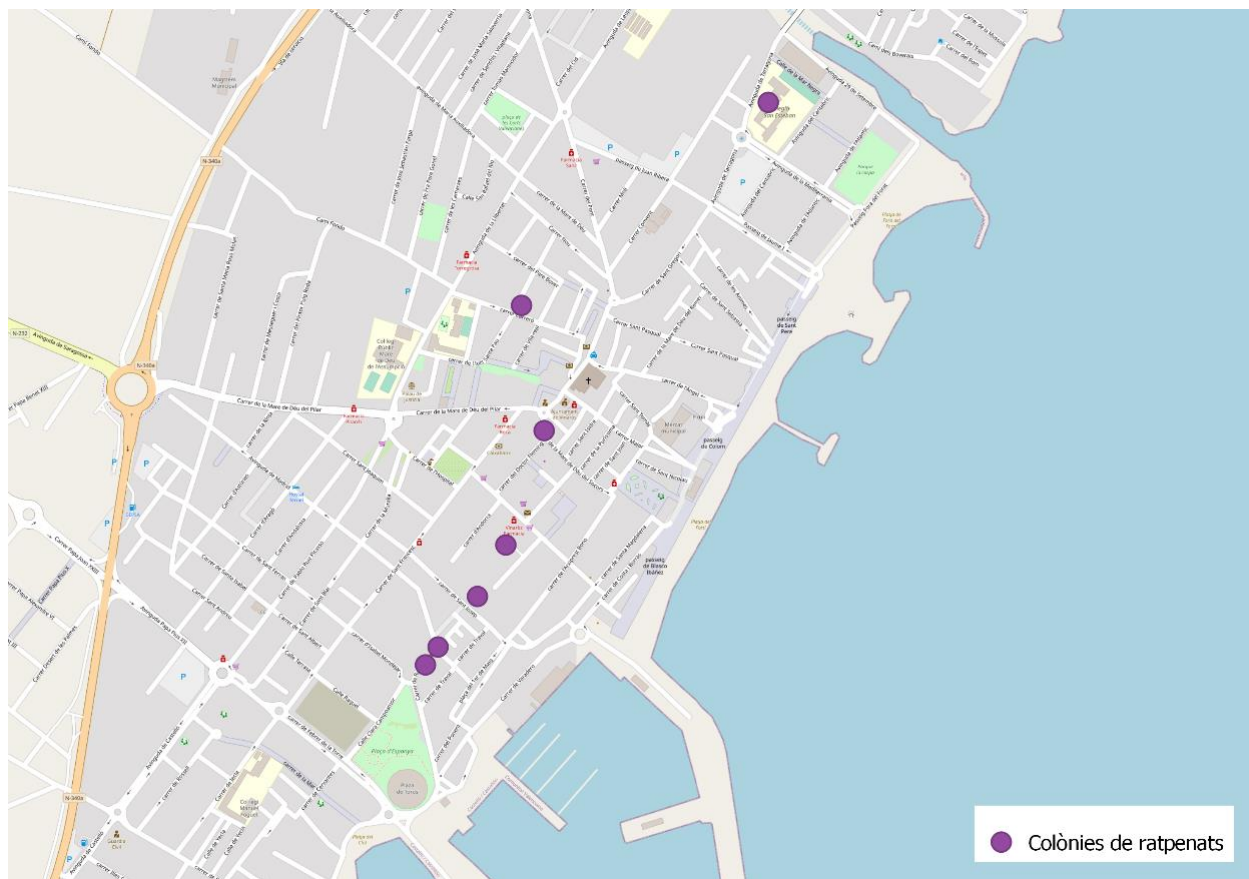

Figura 6. Ubicació dels refugis de ratpenats del casc urbà de Vinaròs al 2020.

Les ubicacions exactes es detallen a continuació (Taula 2):

Taula 2. Ubicació detallada dels refugis de ratpenats trobats al casc urbà de Vinaròs.

DIRECCIÓ	Observacions
Plaça Jovellar n°9	Colònia de <i>Pipistrellus</i> sp. en el lateral sud de l'edifici, dins de l'aïllament.
C/ Sant Josep n°35	Colònia de <i>Pipistrellus</i> sp. en part de darrere, en runes
Av/ Tarragona n°4 (Col·legi Sant Sebastià)	Colònia de <i>Pipistrellus</i> sp. (majorment <i>P. kuhlii</i>) en ranura entre columnes. >100 exemplars
C/ Sant Narcís n°7	Colònia en interior d'edifici d'acumulador elèctric
C/ Raimon d'Alòs n°15	<i>Pipistrellus</i> sp. Cavitat en façana del pis superior
C/ Santa Marta n°4	Forat de ventilació sense reixa en la 2 ^a planta
Torre Ballester	Gènere <i>Pipistrellus</i> . Surten per finestres trencades en pisos superiors.

La ubicació de les colònies de rats-penats només és possible per observació directa de la sortida o entrada d'exemplars de les cavitats, així que segurament la quantitat de refugis ubicats dins del casc urbà és molt superior a la recollida en aquest informe.

No s'han trobat refugis de la resta d'espècies, i es desconeix la seua procedència, però tot indica la presència de colònies urbanes d'almenys el rat-penat cuallarg (*Tadarida teniotis*), que apareix, en gran nombre, a la caiguda del sol en algunes àrees (ex. Descampat de la Torre Ballester).

3.5. Altres

Només s'ha detectat el clàssic niu de **xoriguer** (*Falco tinnunculus*) en el campanar de **l'Església Arxiprestal**, en una de les cavitats sobre les campanes en orientació est. No obstant, en coincidir el moment de volar les cries amb el confinament per la pandèmia de Covid-19, no s'ha pogut constatar quin ha sigut l'èxit reproductor de l'any 2020.

Adult de xoriguer davant la cavitat del niu en l'Església Arxiprestal (Abril 2019).

Juvenils davant el niu de l'Església Arxiprestal (Juliol 2019).

4) CONCLUSIONS

- ⇒ **Oroneta cua-blanca (*Delichon urbicum*):** Es detecten 594 nius dels quals entorn a 2/3 (64%) estan ocupats per oroneta cua-blanca. No obstant, encara hi ha un elevat percentatge de nius que semblen sofrir agressions recurrents. La distribució espacial dels nius sembla indicar que tendeixen a establir les colònies fora dels carrers centrals del nucli urbà.
- ⇒ **Oroneta vulgar (*Hirundo rustica*):** Es detecten 11 nius dins del casc urbà, ubicats majorment a l'interior d'edificis abandonats o naus industrials, però el número real s'estima molt superior.
- ⇒ **Falcilla comuna (*Apus apus*):** Es detecten 333 nius de falcilla comuna, quasi tots en cavitats d'edificis i amb clara preferència pels forats de ventilació i els solars en runes. Mostren una tendència a concentrar-se als carrers centrals del poble, possiblement perquè és on es localitzen els edificis més antics i, per tan, amb més disponibilitat de forats adients.
- ⇒ **Rats-penats:** Es localitzen 7 refugis de rats-penats actius en 2020, tots pertanyents a espècies del gènere *Pipistrellus*. Sent la seua detecció molt complicada, només observable a ull nu en el moment oportú, el número real de colònies s'estima molt superior.
- ⇒ **Altres espècies:** El niu de xoriguer (*Falco tinnunculus*) del campanar de l'Església Arxiprestal continua actiu en 2020. A diferència del 1er Cens, no es localitzen nius d'altres insectívors com el papamosques gris (*Muscicapa striata*) ni hi ha observacions de rapinyaires nocturns aparentment residents (mussol comú, òliba, xot).
- ⇒ L'augment de nius registrats obeeix a un augment de l'esforç de mostreig i el refinament del mètode de cens, no a un increment real de la nidificació d'aquestes espècies. De fet, encara s'observen agressions evidents en nius d'espècies protegides sense que, aparentment, hi hagi cap mena de repercussió per als responsables. Un recull de les agressions més comuns observades així com de les amenaces més freqüents per a la continuïtat de les colònies es recopilen en l'**Annex III**.

5) RECOMANACIONS FINALS

La conservació de les espècies protegides del nucli urbà de Vinaròs passa per l'aprovació d'una ordenança de protecció dels seus nius i refugis. Una proposta d'aquesta legislació es va presentar l'any 2017 a la corporació municipal, que incloïa mesures que ja s'han aplicat en altres municipis del nostre país:

- ⇒ Base de dades, actualitzada anualment, de la ubicació dels nius i colònies d'espècies protegides dins del municipi.
- ⇒ Sistema pel qual les llicències d'obra tinguen en compte la ubicació d'aquests nius i colònies i introduïsquen condicionants per a la realització d'actuacions que afecten a espècies protegides.
- ⇒ Prohibir la realització d'obres de reforma en el període de cria d'aquestes espècies (abril-agost).
- ⇒ Obligació de restaurar les cavitats o instal·lar nius artificials si existeix l'imperatiu de destruir nius o colònies, inclús fora d'època de cria.
- ⇒ Descriure i tipificar sancions per agressió intencionada a espècies protegides que nidifiquen o es refugien en edificis.

Volem recalcar la necessitat de fer un esforç en la conscienciació de la població sobre la il·legalitat de destruir nius d'espècies protegides i en els beneficis que la seua presència ens aporten. Per aconseguir aquest objectiu, és necessari que hi haja una implicació del Consistori, especialment en la formació dels tècnics municipals implicats en el departament de medi ambient i urbanisme per a que es puguin evitar les agressions futures a espècies protegides i, al mateix temps, implementar accions i polítiques que afavorisquen el manteniment d'aquesta fauna protegida en el temps.

ANEXOS

Annex I. Ubicació dels nius d'oroneta cua-blanca (*Delichon urbicum*)

Taula 4. Relació de nius d'oroneta cua-blanca detectats al casc urbà de Vinaròs en 2020.

O=Ocupat, **NO**=No ocupat, **AE**=Ocupat per altra espècie,

EC=En construcció, **T**=Trencat, **R**=Només restes.

DIRECCIÓ	SENCERS			NO SENCERS			OBSERVACIONS
	O	NO	AE	EC	T	R	
Av/ Barcelona 48	1						
Av/ Llibertat 1		3	1		3		4 nius artificials, només ocupats l'any que es va produir la destrucció de la colònia.
Av/ Llibertat 1C	5				5		
Av/ Llibertat 1F	6					8	
Av/ Llibertat 4I	10				8	2	
Av/ Maria Auxiliadora 2	2				4		
Av/ Maria Auxiliadora 2I	1	2					
Av/ Maria Auxiliadora 4	4				1	12	
Av/ Maria Auxiliadora 6	53				1	20	Els dels voladissos a peu de carrer intactes, els dels pisos quasi tots trencats
Av/ Pablo Ruiz Picasso 4	4				1	4	
Av/ Pablo Ruiz Picasso 45		1	2			2	2 ocupats per pardal comú (<i>Passer domesticus</i>)
Av/ Pablo Ruiz Picasso 76	1				2		
Av/ Pablo Ruiz Picasso 78	2				2	3	
Av/ Pius XII 20	2				2	1	
Av/ Pius XII 20	4				2	1	Entorn a plafó.
Av/ Tarragona 1D	1	1			2		
C/ Almeria 1A	2				1		
C/ Almeria 1B	5				1		
C/ Almeria 2C	4						
C/ Arxiprest Sirisi 8	1						
C/ García Julbe 10						1	
C/ García Julbe 12	1						
C/ García Julbe 16	1						
C/ García Julbe 20	1						
C/ García Julbe 28					1		
C/ García Julbe 30	1				1		
C/ García Julbe 36				1			
C/ García Julbe 38	1						
C/ García Julbe 50	1						
C/ García Julbe 52						1	Agressió. Fregona per evitar nidificació
C/ García Julbe 60						1	
C/ García Julbe 72	1						
C/ La Rioja 2	8		1			2	
C/ Lluís Santapau 10	1						
C/ Mola d'Ares 6	1					1	Nau Lacados Andrés S.L.
C/ Molí 23	5				2	3	
C/ Molí 6					1		
C/ Músic Carles Santos 125	13						Sota porxo Llotja de Vinaròs
C/ Pablo Iglesias 12						1	

C/ Pablo Iglesias 24						1	
C/ Pablo Iglesias 27						3	
C/ Pablo Iglesias 38				1			
C/ Pablo Iglesias 48	1						
C/ Pablo Iglesias 5						1	
C/ Pablo Iglesias 50	1						
C/ Pablo Iglesias 54	1						
C/ Pablo Iglesias 56						1	
C/ Pablo Iglesias 9						1	
C/ Papa Joan Pau II 14	3						
C/ Papa Joan XXIII 1	15					4	Agressió en la façana esquerra (plàstics per evitar nidificació)
C/ Papa Joan XXIII 9	1						
C/ Pilar 110	2		1		2		1 ocupat per vilero (<i>Passer domesticus</i>).
C/ Pilar 141					1		
C/ Pilar 34	2				1		Cara a Plaça Hort de l'Escribano
C/ Pont 50	1				2		
C/ Pont 60	2				2		
C/ Sant Blas 2	14				1		
C/ Sant Francesc 121	2						
C/ Sant Francesc 50	1						
C/ Sant Francesc 52	1						
C/ Sant Francesc 54	4				1		
C/ Sant Francesc 80B	1				4		
C/ Santa Catarina 22				1		1	Un en part darrera
C/ Santa Catarina 25						2	
C/ Santa Catarina 26	1					1	
C/ Santa Catarina 27	1					1	
C/ Santa Catarina 28	1						
C/ Santa Catarina 29	3					1	
C/ Santa Catarina 31	11		1				1 ocupat per vilero (<i>Passer domesticus</i>).
C/ Santa Marta 13	2						
C/ Serra Irta 1	3					1	Nau de Litocolor Lineart
C/ Serra Irta 5						1	
C/ Serra Irta 9	4				2		
C/ Servol 14						1	
C/ Servol 16	1					1	
C/ Servol 18						2	
C/ Servol 2						1	
C/ Servol 24	2						
C/ Servol 30	1						
C/ Servol 32	1				2		
C/ Servol 38	2						
C/ Servol 40	2				1		
C/ Tomàs Mancisidor 33	5			1			
Hospital Comarcal	36		3				3 ocupats per vilero (<i>Passer domesticus</i>).
Partida Capsades 2	1						
Partida Capsades 21	7		1		2	1	Nau de Frutos Secos Sales S.L. 1 ocupat per vilero.

Partida Capsades 21	2						Nau Cooperativa Agrícola
Partida Capsades 32	1						Nau de Talleres Juan Bordes S.L.
Partida Capsades 8D	4					2	Nau de Talleres Felvià S.L.
Passeig Juan Ribera 25	17		1		9	14	
Pavelló Poliesportiu	18			1	1	2	
Plaça 1er de Maig 33	2						
Plaça de Bous	64		2		7		2 ocupats per vilero (<i>Passer domesticus</i>).
Plaça Hort de l'Escribano 2	7					3	
Plaça Jovellars 12	5						
Plaça Jovellars 15						3	
Plaça Jovellars 5	6						
Plaça Jovellars 7	6						
Travessia Sant Vicent 12	1					1	
Travessia Sant Vicent 2	6						
	418	7	13	5	78	112	TOTAL: 633

Annex II. Ubicació dels nius de falcilla comuna (*Apus apus*)

Taula 5. Relació de nius de falcilla comuna detectats al casc urbà de Vinaròs al 2020.

DIRECCIÓ	NIUS	Observació
Av/ País Valencià 28	1	En caixa d'aire condicionat
Av/ Tarragona 8	6	Porxo Col·legi Sant Sebastià
C/ Àngel 29	4	
C/ Àngel 35	1	Abans un total de 5. Paret lluïda al 2018
C/ Àngel 43	1	Forats en façana
C/ Arcipreste Bono 28	5	
C/ Arcipreste Bono 29	10	16 forats disponibles al campanar Sta. Magdalena, no tots ocupats
C/ Astúries D 20	2	Sota teules
C/ Convent 10	5	En paret lateral
C/ Costa i Borràs 34	2	Respiradors pis superior
C/ del Carme 1	1	Tuberia
C/ del Carme 14	2	Balcó obert
C/ del Carme 21	1	Forat de ventilació
C/ del Carme 27	1	Forat sobre tuberia
C/ Lluís Santapau 10	1	Sortida de fums sense tapa
C/ Major 21	5	Nius entre bigues al 1er pis
C/ Poeta Argemí 11	1	Forat ventilació
C/ Ramón Llull 1 N2-3	14	Onduline cara a País Valencià. 6é-8é pis
C/ Sant Cristòbal 45	3	Sota teules. Part darrera (Camí Carreró)
C/ Sant Francesc 12	2	Forats de ventilació
C/ Sant Francesc 125	30	36 respiradors disponibles, la majoria ocupats
C/ Sant Francesc 21	3	Forats de respiració en la façana
C/ Sant Francesc 54	10	Nau a l'interior de l'illa
C/ Sant Francesc 67	3	Cavitat sobre finestres de vidre del pis superior
C/ Sant Francesc 7	5	Paret sense lluir
C/ Sant Francesc 83	2	Forats ventilació
C/ Sant Josep 24	2	Paret sense lluir
C/ Sant Josep 35	2	Forats en mur lateral
C/ Sant Josep 51	2	Respiradors
C/ Sant Josep 58	10	Colònia nombrosa en part darrera de la nau
C/ Sant Marta 9	2	Sota onduline
C/ Sant Nicolau 19	4	Respiradors
C/ Sant Pascual 13	1	Solar de runes
C/ Sant Pascual 3	3	Solar en runes
C/ Sant Pascual 44	30	Nau antic Cinema Coliseum
C/ Santa Ana 9	8	Solar en runes
C/ Santa Magdalena 102	3	Forats de ventilació
C/ Santa Magdalena 31	2	Respiradors
C/ Santa Magdalena 7	4	Edifici en construcció. Nius en obertures (PERILL per possible desaparició)
C/ Santa Marta 13	4	
C/ Santa Marta 5	3	
C/ Santa Mònica 22	4	Forats de ventilació
C/ Santa Mònica 24	1	Forat sobre desaigüe
C/ Santa Mònica 6	2	

C/ Socors 64	10	Paret sense lluir. Cara a Plaça Constitució
C/ Traval 5	3	En mur sense lluir
C/ Traval 6	1	Sobre llinda finestra
Camí de les Capsades 21	1	Dins estructura de porta metàl·lica
Camí Morteres 14	1	Sota marquesina metàl·lica
Camí Sant Gregori / N-232	20	Nius sota pont, en desguassos
Palmera en C/ Sant Francesc (Enfront número 88)	1	Niu en cavitat en el tronc
Palmeres monumentals Torre Ballester (Zona S)	3	Nius en forats de palmeres
Partida Capsades 39	10	Edifici de l'Escorxador Municipal
Plaça 1er Maig 27	2	Forats ventilació 2on pis
Plaça Jovellars 20	10	Solar en runes
Plaça Parroquial 13 (Església Arxiprestal)	30	Almenys 30 nius en campanar, nau i sacristia
Plaça Parroquial 2	3	Capella de la Comunió
Plaça Parroquial 3	1	Tuberries elèctriques
Plaça Parroquial 4	2	Tuberries elèctriques
Plaça Sant Antoni 25	4	Cavitats en lateral esquerra
Plaça Sant Antoni 4	3	
Plaça Sant Valente 17	5	
Plaça Sant Valente 17	5	Façana sense lluir
Plaça Sant Valente 5	5	Sota teulada
Plaça Tres Reis 12	3	Forats en pis superior (Cara a C/ Nou)
Plaça Tres Reis 17	2	Portal obert en part posterior
TOTAL	333	

Annex III. Agressions i amenaces per a les espècies protegides del municipi

A) AGRESSIONS INTENCIONADES

⇒ Destrucció mecànica de nius

L'avionet és l'espècie que sofreix més casos de destrucció directa de nius per part dels veïns de l'edifici, generalment relacionat amb els excrements de les aus o molèsties diverses (sorolls, animadversió a les aus, etc.).

La destrucció dels nius sol ser recurrent any rere any, ja que el grup de les orenetes presenten filopàtria i tendeixen a tornar sempre al mateix niu si tenen la possibilitat. Sovint els nius es destrueixen més d'un cop per temporada de cria ja que els adults sempre intenten reconstruir-lo.

Sovint també s'observen impediments per evitar que les aus tornen a nidificar (plàstics, punxes, pals...) un cop s'han destruït els nius.

Colònia d'avionet en el Passeig Juan Rivera. S'observa que la major part dels nius destruïts es troben prop de les vivendes laterals, a l'abast d'escombres o pals (situació que es repeteix any rere any).

Edifici en l'Avinguda Papa Joan XXIII. S'observa que s'han emprat plàstics per evitar la nidificació de l'avionet després d'haver-ne destruït els nius.

Vivenda en el C/ García Julbe. En aquest tram d'edificis, històricament hi havia al menys dos nius per façana. En 2016, es va observar que després de la destrucció del niu es va anclar aquest pal d'escombra per evitar que tornaren a nidificar.

⇒ **Cobriments de cavitats**

Sobre les espècies que utilitzen cavitats, de vegades sofreixen agressions intencionades que consisteixen bàsicament en el taponament dels forats i esquerdes on nidifiquen o descansen aquestes espècies. El cas més habitual és la obstrucció de nius de falcilla i de colònies de ratpenat: de vegades inclús amb el coneixement dels encarregats de l'edifici.

Portxo del Col·legi Públic Sant Sebastià.

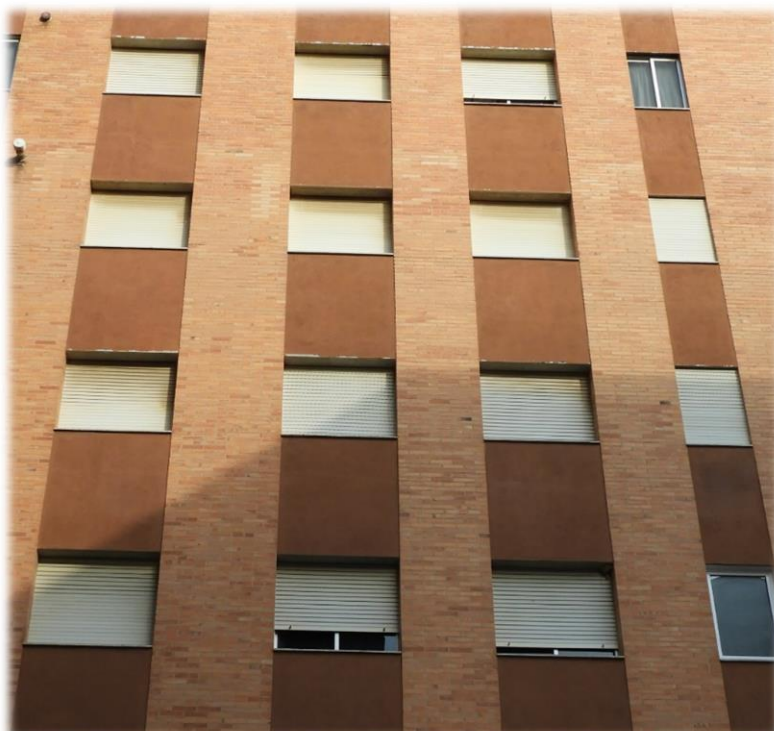
Tot i saber els responsables en anys anteriors que hi havia falcilles nidificant i ratpenats refugiats en les juntes de les plaques sota el portxo, en temps recents s'han obstruït part d'aquestes cavitats amb escuma de poliuretà. Els responsables van ser contactats als respecte en anys anteriors per advertir de la presència d'aquestes espècies protegides i de la prohibició legal de produir-los molèsties.

B) AGRESSIONS INVOLUNTÀRIES

⇒ Nius d'oroneta en situacions vulnerables

La tendència de l'oroneta cua-blanca o avionet a ubicar els nius en cantoneres de finestres la fica sovint en situacions vulnerables que difícilment es poden evitar. Un clàssic són els nius que s'ubiquen en finestres amb persianes, ja que qualsevol moviment del mecanisme conduirà fàcilment a la destrucció del niu.

La solució és senzilla i no costosa: instal·lar un llistó o una cantonera de fusta o un altre material amb certa rugositat per a que els nius es recolzen en ells i no directament sobre les persianes. Òbviament, requereix voluntat dels residents i és poc utilitzat.

Edifici en la Plaça de les Corts Valencianes. La ubicació dels nius d'avionet en les cantoneres de les finestres fa que el moviment de les persianes els destrueixi amb facilitat.

⇒ Cobriments de cavitats

La destrucció de nius de falcilla (i altres espècies, com el vilero) i cavitats ocupades per rates penades poden ser també involuntàries, quan els responsables desconeixen que l'espècie es troba en l'interior (o ho està en certa època de l'any) i les obres de reforma taponen aquests forats i esquerdes. Si l'espècie no està en aquell moment, el dany pot ser menor, però sí suposar mort de cries i adults si es produeix en època de reproducció.

Un cas de 2019 va suposar la destrucció involuntària d'un refugi de ratpenats que s'ubicava darrere el cartell del Vinalab, sota una xapa metàl·lica aixecada. Amb espècies tan discretes, la destrucció accidental de nius i refugis és una possibilitat real.

La recomanació més efectiva és no autoritzar obres de reforma en època de cria d'espècies (març-agost) per reduir al màxim el possible impacte tot i que es desconeixi la presència d'aquesta fauna. Per una banda perquè les espècies d'aus que crien en forats no estan en època de cria i per altra perquè la destrucció accidental de les colònies de

ratpenats no suposaria mort de cries sinó el necessari desplaçament dels individus a un altre refugi.

Recalcar l'obligació legal d'oferir cavitats alternatives a espècies protegides en cas de destrucció dels seus nius o refugis.

C) NIUS EN PERILL DE DESAPARICIÓ

Les falcilles són expertes en nidificar en cavitats no apreciables a simple vista, sovint dins de l'estructura del edificis. Habitualment, només es pot detectar la seva presència per observació directa de l'entrada d'individus a la cavitat (quelcom que passa a molta velocitat).

Niu de falcilla comuna en cavitat de ventilació on ha caigut la protecció (C/ Lluís Santapau).

El niu desapareixerà si es repara la cobertura de la eixida de ventilació.

En el nucli urbà de Vinaròs s'observa sovint la nidificació de falcilles en edificis en construcció o edificis a mig fer que han estat abandonats per diversos motius. Poden accedir per finestres on no s'han col·locat els vidres, forats en les rajoles descobertes dels sostres, cavitats en les columnes de formigó, etc. Un cop avancen les reformes o es reprèn la construcció de l'edifici, aquests nius estan condemnats a desaparèixer. Tot i que la cavitat estigui obstruïda, les falcilles tornaran a intentar ocupar-la l'any següent i se les podrà veure intentant trobar un accés a on anteriorment tenien el niu.

La recomanació de l'apartat anterior preval en aquest: evitar les construccions i reformes en època de cria, per evitar perjudicar a aquestes espècies i provocar la mort de cries i adults per emparedament. I si es coneix la ubicació d'un niu que fóra d'època de cria serà destruït, oferir un niu artificial alternatiu.